

Föräldraskapsfaktorer kan påverka konsumtion av alkohol och relaterade problem hos ungdomar

Den australiensiska forskaren Marie B. H. Yap och hennes medarbetare har i en systematisk litteraturöversikt studerat effekterna av faktorer kopplade till föräldraskapet, så kallade föräldraskapsfaktorer, på konsumtion av alkohol och relaterade problem hos ungdomar. Resultaten visar att vissa föräldraskapsfaktorer, till exempel att föräldrarna ger stöd till barnen, skyddar mot konsumtion av alkohol och relaterade problem medan andra, till exempel att föräldrarna tillgängliggör alkohol för barnen, ökar risken.

Resultaten för föräldraskapsfaktorerna med gott vetenskapligt stöd enligt författarna presenteras i tabellen. Effekterna av varje enskild föräldraskapsfaktor är små och resultaten bör tolkas med försiktighet. Samtidigt påpekar författarna att det finns en möjlighet att flera av föräldraskapsfaktorerna tillsammans har större effekter än varje enskild faktor för sig. Slutsatsen författarna drar är att det finns en god vetenskaplig grund för att utveckla förebyggande åtgärder mot ungdomars konsumtion av alkohol och relaterade problem riktade till föräldrar.

BAKGRUND OCH METOD

Yap och kollegor (2017) sökte i tre elektroniska databaser och genom snöbollning efter longitudinella studier av föräldraskapsfaktorers effekter på konsumtion av alkohol och relaterade problem hos ungdomar. Forskarna sammanställde resultaten från 131 av studierna de hittade i en systematisk litteraturöversikt. I översikten ingår endast studier som: 1) har en uppföljningstid på minst 12 månader; 2) innehåller minst en föräldraskapsfaktor och minst ett utfall på konsumtion av alkohol eller relaterade problem hos ungdomar; och 3) har publicerats på engelska. Forskarna sammanvägde också resultaten från 48 av studierna de hittade i metaanalyser. I metaanalyserna ingår endast ojusterade effektstorlekar. För varje föräldraskapsfaktor gjordes två metaanalyser som båda inkluderade flera olika utfall på konsumtion av alkohol och relaterade problem; en med utfall uppmätta före 15 års ålder och en med utfall uppmätta efter 15 års ålder. I tabellen presenteras de övergripande effektstorlekarna.

Föräldraskapsfaktor	Beskrivning	Utfall	Effekt ¹
Risikfaktorer			
Föräldrarna har en tillåtande attityd till att barnen dricker alkohol	Hur pass tillåtande attityd till att ungdomar dricker alkohol, och att deras egna barn dricker alkohol, föräldrarna har	Före 15 års ålder ²	Liten
		Efter 15 års ålder ³	Liten
Föräldrarna dricker alkohol i närvaro av barnen	Hur ofta och hur mycket alkohol föräldrarna dricker i närvaro av barnen så att de ser och kan lära sig	Före 15 års ålder	Liten
		Efter 15 års ålder	Liten
Föräldrarna tillgängliggör alkohol för barnen	Utsträckningen i vilken föräldrarna tillgängliggör alkohol eller tillåter att barnen dricker alkohol hemma	Före 15 års ålder	Liten
		Efter 15 års ålder	Liten
Skyddsfaktorer			
Kvaliteten på relationen mellan föräldrarna och barnen	Upplevd närhet, tillgivenhet och positiva interaktioner i relationen mellan föräldrarna och barnen	Före 15 års ålder	Liten
		Efter 15 års ålder	Liten
Föräldrarna medverkar i barnens aktiviteter	Hur ofta barnen och föräldrarna deltar i gemensamma aktiviteter, till exempel äter middag ihop	Före 15 års ålder	Liten
		Efter 15 års ålder	Ingen eller obetydlig
Föräldrarna har koll på barnen	Hur bra koll föräldrarna har på barnens aktiviteter, var de befinner sig och på deras vänner	Före 15 års ålder	Liten
		Efter 15 års ålder	Liten
Föräldrarna ger stöd till barnen	Utsträckningen av emotionellt och instrumentellt stöd, till exempel kärlek, som föräldrarna ger barnen	Före 15 års ålder	Liten
		Efter 15 års ålder	Liten

1. Effektstorlek enligt Cohen: < 0,1 = ingen eller obetydlig; 0,1 = liten; 0,3 = måttlig; och 0,5 = stor

2. Två eller fler av utfallen debutålder, konsumtion, intensivkonsumtion, berusning och relaterade problem uppmätta före 15 års ålder.

3. Två eller fler av utfallen konsumtion, intensivkonsumtion, berusning, relaterade problem, symptom på missbruk/beroende och missbruk/beroende uppmätta efter 15 års ålder.

MÅLGRUPP Det här bladet riktar sig till ANDT-samordnare och tillsynshandläggare för alkohol i kommuner och länsstyrelser och andra som jobbar lokalt och regionalt med alkoholprevention, exempelvis folkhälsostrateger och folkhälsochefer.

REFERENS Yap MB, Cheong TW, Zaravinos-Tsakos F, Lubman DI, Jorm AF. Modifiable parenting factors associated with adolescent alcohol misuse: a systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Addiction*. 2017.